

УДК 378.016:78.071.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/103-23>

Юлія ПАЛЬЦЕВИЧ,

orcid.org/0000-0003-1377-2440

кандидат мистецтвознавства, доцент,
завідувач кафедри музично-теоретичних дисциплін
Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтва
(Київ, Україна) *y.paltsevich@kmaest.edu.ua*

Микола ДУДКО,

orcid.org/0009-0001-3442-2274

професор,
професор кафедри музично-теоретичних дисциплін
Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтва
(Київ, Україна) *m.dudko@kmaest.edu.ua*

Лілія ЛИТВИНЕНКО,

orcid.org/0009-0006-7190-405X

викладач кафедри музично-теоретичних дисциплін
Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтва
(Київ, Україна) *l.lytvynenko@kmaest.edu.ua*

ОСНОВИ ФОРТЕПІАННОГО АКОМПАНеМЕНТУ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ МУЗИКАНТІВ: ОГЛЯД ЗАРУБІЖНИХ ПІДХОДІВ

Мета статті – розглянути зарубіжні наукові праці та навчальні посібники з фортепіанного акомпанементу, проаналізувати викладений в них навчальний матеріал з точки зору можливостей застосування у курсі «Фортепіано та основи акомпанементу» для здобувачів освітніх програм, пов'язаних з естрадним вокальним мистецтвом. Основний фокус уваги зосереджено на створенні імпровізованого акомпанементу – супроводу, підбраного на слух чи зіграного за цифровою. Доступні у мережі навчально-методичні посібники українських авторів, що дають як загальні теоретичні основи концертмейстерської практики, так і покрокові інструкції щодо створення акомпанементу, не покривають потреб навчального процесу. Особливо гостро це відчувається в роботі з початківцями у класі загального фортепіано, а також зі здобувачами спеціалізації «Естрадний спів» з їх спрямуванням на естрадний репертуар, сучасні пісенні шлягери, що зазвичай не мають фіксованого нотного тексту акомпанементу. Тож пошук і аналіз зарубіжної літератури з основ акомпанементу становить актуальність. Розглянуто посібник з естрадного акомпанементу (Т.Кuhn), посібники з фортепіанної імпровізації (B.Burton, R.Grayson), статті, що висвітлюють підходи до організації навчання та методик викладання імпровізованого акомпанементу (Kuo-Ying Lee, Menglan Li, Zheyuan Wei). Методичні засади, принципи побудови курсів (від гри акордових послідовностей у певних музичних формах до застосування прийомів гармонічної та мелодичної фігурації, оволодіння різними видами фактурного викладу, гармонічного варіювання, імпровізації мелодії), запропоновані авторами вправ – зокрема, у частині розширення жанрово-стильової палітри інструктивного матеріалу (ритмічні патерни танго, латиноамериканських жанрів, блюзу, бугі, регтайму, рок– та поп-музики), активнішого включення імпровізаційного творчого компонента при створенні акомпанементів можуть доповнити існуючі україномовні роботи. Розробки зарубіжних колег інтегруються з вітчизняною практикою через спільність підходів схожих практичних курсів.

Ключові слова: музична освіта, фортепіанний акомпанемент, імпровізований акомпанемент, фактура, гармонічна фігурація, мелодична фігурація.

Yuliia PALTSEVYCH,

orcid.org/0000-0003-1377-2440

Ph.D. in Art Criticism,

Head of the Department of Music Theory Disciplines

Kyiv Municipal Academy of Circus and Performing Arts

(Kyiv, Ukraine) y.paltsevich@kmaecm.edu.ua

Mykola DUDKO,

orcid.org/0009-0001-3442-2274

Professor,

Professor at the Department of Music Theory Disciplines

Kyiv Municipal Academy of Circus and Performing Arts

(Kyiv, Ukraine) m.dudko@kmaecm.edu.ua

Liliia LYTUVYENKO,

orcid.org/0009-0006-7190-405X

Lecturer at the Department of Music Theory Disciplines

Kyiv Municipal Academy of Circus and Performing Arts

(Kyiv, Ukraine) l.lytvynenko@kmaecm.edu.ua

THE FUNDAMENTALS OF PIANO ACCOMPANIMENT IN THE PROFESSIONAL MUSIC EDUCATION SYSTEM: A REVIEW OF INTERNATIONAL APPROACHES

The purpose of this article is to review foreign textbooks on piano accompaniment and to analyze the instructional material in terms of its applicability to the course Piano and Fundamentals of Accompaniment for students enrolled in educational programs related to popular vocal performance. The focus is on creating improvisational accompaniment selected by ear or played using chord symbols. The teaching guides by Ukrainian authors available online, which provide both the general theoretical foundations of accompaniment practice and step-by-step instructions for creating accompaniment, do not fully meet the needs of the educational process. This is particularly acute when working with beginners, as well as with students majoring in pop singing, who focus on pop repertoire and contemporary hit songs, which typically lack of a piano sheet music for the accompaniment. Therefore, the searching and analysis of foreign literature on the fundamentals of accompaniment is of great relevance. This paper examines a textbook on pop accompaniment (T. Kuhn), textbooks on piano improvisation (B. Burton, R. Grayson), and articles that explore approaches to organizing instruction and teaching methods for improvisational accompaniment (Kuo-Ying Lee, Menglan Li, Zheyuan Wei). Methodological basis, principles of course design (ranging from playing chord progressions to the application of harmonic and melodic figuration techniques, mastering various types of texture, harmonic variation and melodic improvisation) and the exercises proposed by the authors – particularly expanding the genre and stylistic range of instructional material (rhythmic patterns of tango, Latin American genres, blues, boogie, ragtime, rock and pop music), as well as incorporation of an improvisational creative component in the creation of accompaniments – can complement existing works of Ukrainian scholars. The work of foreign colleagues is integrated into domestic practice through the commonality of approaches in similar practical courses.

Key words: *music education, piano accompaniment, improvisational accompaniment, texture, harmonic figuration, melodic figuration.*

Постановка проблеми. Акомпанемент є важливою складовою музичного виконавства, а фортепіано – одним із найпоширеніших і найбільш універсальних інструментів для створення музичного супроводу. У зв'язку з цим професійна підготовка студентів музичних спеціальностей у закладах вищої освіти має передбачати не лише оволодіння грою на інструменті, а й формування навичок фортепіанного акомпанементу. Відтак проблема ефективної організації навчання фортепіанного акомпанементу та пошуку оптимальних методичних підходів для формування відповідних професійних компе-

тентностей становить важливий напрям сучасної музичної освіти.

Осмислення проблемних питань фортепіанного акомпанементу в українському музикознавстві пролягає здебільшого у площині виконавських задач піаніста-концертмейстера. Виразальні властивості акомпанементу, особливості ансамблевої взаємодії з виконавцями солістами – вокалістами та інструменталістами розглядають Т. Молчанова (Молчанова, 2015), О. Склярів (Склярів, 2019), Г. Овчаренко та С. Заря (Овчаренко, Заря, 2025), Т. Дорош, О. Турукіна, Л. Снедкова (Дорош, Турукіна, Снедкова, 2026), І. Бойко акцентує увагу на

комплексному характері підготовки концертмейстера, що включає музично-теоретичні та педагогічні дисципліни (Бойко, 2023). Дослідники дають рекомендації щодо розучування партії, роботи над фактурою акомпанементу, фразуванням, виражальними засобами динаміки, агогіки.

Практика роботи над акомпанементом в українських закладах музично-мистецької освіти провадиться у курсах «Основи концертмейстерської роботи», «Акомпанемент», «Мистецтво піаніста-концертмейстера». Її особливості, послідовність етапів опанування фіксуються у методичних рекомендаціях до курсів. Доступні у мережі в електронному вигляді навчально-методичні посібники українських авторів, що дають як загальні теоретичні основи концертмейстерської практики, так і покрокові інструкції щодо створення акомпанементу, не покривають потреб навчального процесу. Особливо гостро брак такої літератури відчувається, коли йдеться про роботу з початківцями, зі здобувачами, для яких фортепіано не є основним інструментом, або ж вокалістами спеціалізації «Естрадний спів» з їх спрямуванням на естрадний репертуар, сучасні пісенні шлягери, що зазвичай не мають фіксованого нотного тексту акомпанементу. Тож пошук і аналіз зарубіжної літератури з основ акомпанементу становить актуальність.

Аналіз досліджень. Роботи з питань розвитку навичок акомпанементу, особливостей фаху концертмейстера мають низку спільних положень. Це тези про важливість технічної майстерності піаніста, володіння ґрунтовними музично-теоретичними знанням, вміння взаємодіяти партнером по ансамблю чи колективом (вокальним, інструментальним, хореографічним), міцні навички читання нот з листа, транспонування. Крім того, окрему увагу автори приділяють вмінню підбирати акомпанемент на слух, працювати з фактурою, за потреби – імпровізувати. І якраз у цій частині зазвичай містяться практичні рекомендації, приклади використання пропонованих прийомів створення акомпанементу, що можуть становити інтерес для викладачів, чиєю метою є формування у здобувачів таких компетентностей.

Практико-орієнтованим є навчально-методичний посібник «Основи акомпанементу», укладач С. Буркало (Основи акомпанементу, 2016). Окрім розділів, в яких даються загальні настанови щодо роботи концертмейстера, специфіки роботи з вокалістами, з дитячим хором, хореографічним колективом, у розділі про підбір акомпанементу значна увага присвячується викладу теоретичного матеріалу і вправам з ігрової гармонії, що має

закріпити навички гри акордових послідовностей за класичними цифровками (від найпростіших до складніших, із включенням акордів побічних щаблів, подвійної домінанти, відхилень і модуляцій в паралельні тональності, в тональності субдомінанти). С. Буркало дає таблицю типових фактур акомпанементу – варіанти гармонічної фігурації, ритмічного розподілу формули «бас-акорд», всі – у дво- і трьохдольних метрах.

Систематизованістю викладу привертає увагу робота Р. Жоги «Мистецтво акомпанементу у професійній підготовці вчителів музичного мистецтва» (Жога, 2026). Ці методичні настанови до практичної роботи для здобувачів фахової передвищої та вищої музично-педагогічної освіти з'явилися в контексті фахової підготовки баяністів та акордеоністів. Однак низка прикладів роботи з гармонічною та, особливо, мелодичною фігурацією (широке використання неакордових звуків), введення підголосків, пропоновані прийоми варіювання мелодії і фактури супроводу можуть бути використані у практиці навчання фортепіанного акомпанементу.

Рекомендації для практичної роботи над акомпанементом у класі загального фортепіано дає О. Пономаренко (Пономаренко, 2024). Вихідним пунктом слугує думка про необхідність індивідуального підходу до здобувачів з різним рівнем володіння інструментом, передусім – у доборі репертуару: «Студенти, які слабо володіють інструментом, більш обмежені у виборі фортепіанного й ансамблевого репертуару, хоча видані безліч нотних збірок з різноманітними перекладеннями, аранжуванням класичної та популярної музики. Поряд із цікавими зразками, виклад нерідко становить легке перекладення, не завжди вдале, зі спрощеною фактурою, найпростішими гармонією і ритмом, до того ж, призначене для виконання іншим складом інструментів» (Пономаренко, 2024: 237). У такому разі, на думку О. Пономаренко, можна вдаватися до «творчого аранжування», яке полягає у підлаштуванні вже існуючого матеріалу під можливості конкретного студента і завдань, що ставляться викладачем на кожному етапі навчання. Зміни можуть стосуватися як спрощення фактурного викладу і форми (зменшення кількості звуків в акорді без порушення гармонічної основи, перерозподіл матеріалу між руками, скорочення кількості проведень теми, знання деяких розділів), так і ускладнення – наприклад, додавання вступу і завершення, реєстрові і темпові зміни, модуляції і гармонічне варіювання.

Стаття О. Пономаренко є узагальненням викладацького досвіду дослідниці і оформлена як тези

науково-практичної конференції (є стислою, не містить музичних прикладів та опису поетапної роботи), які можуть бути розширені й подані як розгорнуті методичні розробки. Навчально-методичні роботи С. Буркала та Р. Жогі націлені на практику майбутніх вчителів музичного мистецтва у школах, дошкільних закладах, у позашкільних закладах мистецької освіти, тому їх матеріалом є дитячий та народнопісенний репертуар. А поза тим, створення акомпанементу до естрадних творів, сучасних поп-пісень має свої фактурні, ритмічні особливості, що потребує залучення додаткових методичних матеріалів, в тому числі, вивчення досвіду зарубіжних фахівців.

Мета статті – розглянути деякі зарубіжні наукові статті та навчальні посібники з фортепіанного акомпанементу, проаналізувати викладений навчальний матеріал з точки зору можливостей застосування у курсі «Фортепіано та основи акомпанементу» для здобувачів освітніх програм, пов'язаних, зокрема, з естрадним вокальним мистецтвом.

Виклад основного матеріалу. При опрацюванні зарубіжної літератури можна помітити, що дослідники виокремлюють поняття імпровізованого (improvisational) акомпанементу – супроводу, який не відображено у фіксованому нотному тексті. Чимало праць на цю тему належить китайським авторам, що зумовлено великим інтересом і запитом на подібного роду компетентності піаністів, починаючи з 1970-х років у зв'язку з розвитком китайської масової пісенності та популяризацією народної пісні (Kuo-Ying Lee, 2022: 52). Поняття «імпровізований акомпанемент» вживається ними для позначення акомпанементу, підбраного на слух і фактурно оформленого (аранжованого) самим концертмейстером.

Накопичений досвід викладання акомпанементу дає можливість науковцям оцінювати здобутки і недоліки системи навчання у Китаї мистецтву акомпанементу. Menglan Li, наприклад, наголошує на необхідності впровадження більшої виконавської практики для здобувачів, включно із залученням вокалістів чи інших інструменталістів до ансамблю, оскільки традиційна модель «великої аудиторії», у межах якої основна увага приділяється теоретичним лекціям і демонстраціям викладача, а практичні завдання здебільшого спрямовані на наслідування студентами показаних зразків, не відповідає сучасним вимогам (Menglan Li, 2023: 36). Kuo-Ying Lee вказує як на проблему різниці у рівні підготовки здобувачів, що потрапляють до однієї групи на курс акомпанементу, а також на необхідність розширення жанрово-

стильових меж репертуару, який зосереджується переважно довкола народної пісенності (Kuo-Ying Lee, 2022: 58).

На думку Menglan Li, знання з теорії і гармонії повинні залишатися основою курсу, але більше уваги слід приділяти увагу розвитку навичок гармонізації мелодії, аналізу зразків, які дають розуміння функційної логіки, виражальних властивостей гармонії, що допоможе уникнути спрощених, шаблонних акордових послідовностей, до яких зазвичай вдаються студенти, створюючи акомпанемент (Menglan Li, 2023: 37). Пропонується більше уваги приділяти навичкам читання з листа, грі за цифровками, транспонуванню. Щодо організації навчання, то, окрім розподілу здобувачів на підгрупи за рівнем підготовки і збільшення кількості практичних занять, вказується на доцільність активного застосування інформаційних технологій. Наприклад, під час аналізу пісні можна за допомогою мультимедійних матеріалів порівнювати різні розділи твору, візуалізувати гармонічні схеми та акордові послідовності, аналізувати мелодичну лінію за допомогою графічних матеріалів, демонструвати різні ритмічні варіанти акомпанементу, використовувати аудіо– та відеозаписи для порівняння результатів (Menglan Li, 2023: 38).

Розвідка Zheyuan Wei стосується розвитку творчих навичок здобувачів у класі фортепіанного акомпанементу елементарного рівня: роботі з мелодією (розбір на мотиви, або, як це визначає автор, melodic deconstruction) та можливістю перескладання твору – утворення нової мелодії, варіювання гармонії, перегармонізації, за визначенням автора, artistic re-creation (Zheyuan Wei, 2026). Серед прийомів роботи з мотивами як складовими мелодії та її розвитку називаються секвенції, ритмічне збільшення чи зменшення, використання обернень інтервального складу виокремлених мотивів. Пропоновані вправи спрямовані на подальший прогрес музичного мислення, набуття творчої свободи. Але, як видається, такі види роботи у класі акомпанементу можливі лише після засвоєння основ гармонії – побудови та сполучення акордів, базових прийомів акордової фігурації.

Так само, гармонія є основою американської та західноєвропейської практики навчання фортепіанного акомпанементу. Якщо ідеться саме про підбір і створення акомпанементу на слух, цінні рекомендації й систематизованість підходу дають посібники з імпровізації та композиції. Як приклад наведемо посібники Р. Грейсона «Імпровізуючи за клавіатурою» (Grayson, 2014) та Б. Бартон «Перші кроки в імпровізації» (Burton).

Р. Грейсон будує теоретичну частину своєї збірки на засадах класичної гармонії. Акорди (тризвуки та септакорд V щабля) розглянуті в основному виді та оберненнях, цифровки подаються із зазначенням функцій. Прикметною рисою збірки є те, що акордові послідовності (як виписані в нотному тексті, так і пропонувані у вигляді цифровок) мають прив'язку до тактової сітки і метричних умов, а також до форми (8-тактовий період, тричастинна форма ABA da Capo), що, попри безперечну важливість, наявне не у всіх авторів.

На основі акордових послідовностей Р. Грейсон пропонує різні фактурні та ритмічні шаблони для імпровізації, зразки мелодії, що імпровізуються спочатку виключно на основі звуків зі складу одного-двох акордів, а згодом – із використанням неакордових звуків. Як інструктивний матеріал (гармонічна основа для створення мелодії, апробації різних ритмів та фактурного викладу) залучені твори музичної класики – такі, як «La Folia», Canon in D Й. Пахельбеля, каприс №24 Н. Паганіні, «Пасакалія» Г. Ф. Генделя.

Суголосні з підходами Р. Грейсона є методичні засади посібника Б. Бартона, адресованого учням середніх і старших класів закладів початкової музичної освіти. Відмінність складає більша увага, приділена автором прийомам створення і розвитку мелодичної лінії («some melody making devices»), до яких він відносить арпеджіо, неакордові звуки (затримання, діатонічні та хроматичні прохідні і допоміжні неакордові звуки), які є основою для мелізмів (морденти, форшлаги), а також секвенції, різні види мотивної роботи (інверсія, ракохід, ракохід інверсії). Заключні розділи посібника містять завдання з імпровізації на основі обраного ритмо-фактурного викладу і komponування мініатюр на зразок прелюдій, або ж вступних і заключних розділів, інтерлюдій твору, до якого створюється акомпанемент.

Посібник «Ритмічні та мелодичні патерни для акомпанементу популярних пісень із використанням акордових позначень та їх фортепіанного викладу» (Kuhn, 2017) узагальнює викладацький та виконавський досвід професора Університету Західної Богемії (м. Пльзень) Т. Куна і продиктований бажанням автора розширити рамки існуючої чеської літератури з акомпанементу, зосередженої довкола академічної музики та народнопісенного матеріалу і його обробок. Автор у передмові вказує на використання ним досвіду, описаного в роботах з джазового фортепіано, джазової гармонії та адаптує його до задач своєї праці.

Вихідною настановою для Т. Куна є те, що створення акомпанементу за акордовими цифровками пов'язане з імпровізацією, хоча поняття «імпрові-

зація» та «аранжування» ним не вживаються. Звукоряд, задана гармонія (акордова послідовність), ритмічні та мелодичні формули (патерни), які, за словами автора, можуть виступати у ролі рифів, становлять основу будь-якої імпровізації. Наявність цифровки для акомпанементу популярної пісні «суттєво лімітує гіпотетичну спроможність піаніста вільно обходитися з гармонією. Але це не заважає йому шукати більш цікаві гармонізації згідно з його власними творчими можливостями» (Kuhn, 2017: 7).

Першим розділом у посібнику Т. Куна є теоретичний, де подаються вживані в естрадно-джазовій музиці різні варіанти літерно-цифрових позначень акордів (види тризвуків, септакордів, нонакорів) – описується їх будова, включення додаткових тонів, альтерацій та їх графічне позначення (чого бракувало в посібниках Р. Грейсона та Б. Бартона). У частині, де містяться перші приклади гармонізацій та їх фактурного викладу, Т. Кун одразу розмежовує матеріал для виконання піаністом супроводу із дублюванням мелодичної лінії та без неї (коли мелодія виконується вокалістом чи іншим інструментом). Цей принцип вплинув і на загальне структурування збірки: ритмічні та мелодичні патерни популярної музики розглянуті відповідно у двох окремих розділах.

Важливими у змістовному наповненні посібника Т. Куна є систематизовано подані приклади ритмо-фактурних і мелодичних патернів. Це полька, віденський вальс, марш, блюз, бугі, регтайм, танго, самба, румба, босса-нова, рок (рок-н-рол, повільний рок, гард-рок, рок-балада), поп. Короткий опис історії виникнення жанрів, їх характерні, інваріантні ритмо-мелодичні і фактурні особливості, нотні приклади й описи вправ з цими патернами є цінним методичним підґрунтям для практичного опанування основ естрадного акомпанементу, формуванню на цій основі різноманітних у жанрово-стильовому відношенні варіантів фортепіанного супроводу.

Висновки. Проаналізовані підходи до організації навчання (поділ на підгрупи за рівнем початкових навичок володіння фортепіано, застосування інформаційних технологій), методичні засади, принципи побудови курсів, вправи можуть становити інтерес для українських викладачів і доповнити існуючі оприлюднені посібники та методичні матеріали – зокрема, у частині розширення жанрово-стильової палітри сучасної естрадної музики, активнішого включення імпровізаційного творчого компоненту при створенні акомпанементів. Видається доцільним під час проходження курсу практикувати паралельне використання класичних цифровок із позначенням функцій акордів

(сприятиме розумінню закономірностей гармонічного розвитку) і літерно-цифрових позначень, типових для естрадної та джазової музики. Слід додати, що розробки зарубіжних колег адаптуються до української практики через спільність підходів схожих практичних курсів.

Перспективою подальшої роботи у цьому напрямку може стати створення навчальної програми з навчально-методичним супроводом, що інтегрує наявні апробовані практикою підходи українських та зарубіжних фахівців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко І. Комплекс музично-теоретичних та педагогічних дисциплін як невід’ємна складова подальшої професійної діяльності концертмейстера. *Вісник науки та освіти. Серія «Педагогіка»*. 2023. № 5 (11). С. 401–412. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5\(11\)-401-412](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5(11)-401-412).
2. Дорош Т., Турукіна О., Снідкова Л. Підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва до акомпаніаторської діяльності. *Молодь і ринок*. 2026. № 1 (245). С. 100–104 DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.351430>
3. Жога Р. Мистецтво акомпанементу у професійній підготовці вчителів музичного мистецтва : метод. настанови до прак. роботи для здобувачів фахової передвищої та вищої музично-педагогічної освіти / Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2026. 129 с.
4. Молчанова Т. О. Мистецтво піаніста-концертмейстера у культурно-історичному контексті: історія, теорія, практика: Монографія. Львів: Нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів, 2015. 557 с.
5. Овчаренко Г. Е., Заря С. В. Особливості роботи концертмейстера з естрадним вокалістом. АРТ-платФОРМА. 2025. Вип. 1 (11). С. 12–25. DOI: <https://doi.org/10.51209/platform.1.11.2025.12-25>
6. Основи акомпанементу: навчально-методичний посібник/ укладач С.М. Буркало. Мукачєво: МДУ, 2016. 53 с.
7. Пономаренко О. М. Аранжування і його специфіка у роботі зі студентами у класі загального та спеціалізованого фортепіано. Матеріали VIII науково-практичної конференції «Україна. Європа. Світ. Історія та імена у культурно-мистецьких рефлексіях» (Київ, НМАУ 7–9 листопада 2024 р.). 2024. Випуск 7. С. 236–239. DOI: <https://doi.org/10.31318/2786-8877.7.2024.331834>
8. Складаров О. Д. Акомпанемент як особливий вид фортепіанного мистецтва: стильова та фактурна специфіка. *Scientific Journal «ScienceRise»*. 2019. № 12 (65). С. 6–9 DOI: <https://doi.org/10.15587/2313-8416.2019.189482>
9. Burton B. First Steps In Improvisation. Revised & Enlarged. A Quick Study Guide for Piano Grades 5/6-7 and Beyond... URL: https://www.academia.edu/104273409/First_Steps_in_Improvisation?email_work_card=view-paper (дата звернення 18.08.2026)
10. Grayson R. Improvising at the Keyboard. 2014. URL: <https://sites.oxy.edu/rgrayson/richard%20grayson%20improvisation%20handbook.pdf> (дата звернення 18.08.2026)
11. Kuhn, Tomáš. Rhythmic and melodic patterns to accompany popular songs using chord symbols and their piano arrangements. University of West Bohemia Pilsen. 2017. 124 p.
12. Kuo-Ying Lee. The Historical Development and the Teaching Reform of Improvisational Piano Accompaniment in China’s Higher Education. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. 2022. Vol. 653. Proceedings of the International Conference on Social Sciences and Humanities and Arts (SSHA 2022). P. 51–54.
13. Menglan Li. Research on the Teaching of Piano Accompaniment Arrangement Course in Colleges and Universities. *Curriculum and Teaching Methodology*. 2023. Vol. 6, №2. Clausius Scientific Press, Canada. P. 35–39 DOI: <https://doi.org/10.23977/curtm.2023.060207>
14. Zheyuan Wei. Research on Melodic Deconstruction and Artistic Re-creation of Piano Improvisational Accompaniment and its Practice in Basic Education. *Journal of Sociology and Education*. 2026. Vol. 2, №2. DOI: <https://doi.org/10.63887/2026.2.2.57>

REFERENCES

1. Boiko I. (2023) Kompleks muzychno-teoretychnykh ta pedahohichnykh dystsyplin yak nevidiemna skladova podalshoi profesiinoi diialnosti kontsertmeistera. [A Set of Music Theory and Pedagogical Disciplines as an Integral Part of a Piano Accompanist’s Future Professional Career]. *Visnyk nauky ta osvity. Seriiia «Pedahohika»*. 5 (11). 401–412. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5\(11\)-401-412](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5(11)-401-412) [in Ukrainian].
2. Dorosh T., Turukina O., Sniedkova L. (2026) Pidhotovka maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva do akompaniatskoi diialnosti. [Preparing Future Music Teachers for a Career as Accompanists]. *Molod i rynek*. 1 (245). 100–104 DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.351430> [in Ukrainian].
3. Zhoha R. (2026) Mystetstvo akompanementu u profesiinii pidhotovtsi vchyteliv muzychnoho mystetstva: metod. nstanovy do prakt. roboty dlia zdobuvachiv fakhovoi peredvyshchoi ta vyshchoi muzychno-pedahohichnoi osvity [The Art of Accompaniment in the Professional Training of Music Teachers: Methodological Guidelines for Practical Work for Students Pursuing Pre-Higher and Higher Education in Music Pedagogy]. *Komunalnyi zaklad «Kharkivska humanitarno-pedahohichna akademiia»*. [in Ukrainian].
4. Molchanova T. O. (2015) Mystetstvo pianista-kontsertmeistera u kulturno-istorychnomu konteksti: istoriia, teoriia, praktyka [The Art of the Concert Pianist in a Cultural and Historical Context: History, Theory, Practice]. Lviv: Nats. muz. akad. im. M. V. Lysenka. [in Ukrainian].
5. Ovcharenko H. E., Zaria S. V. (2025) Osoblyvosti roboty kontsertmeistera z estradnym vokalistom. [Features of the concertmaster’s work with a pop vocalist]. *ART-platFORMA*. 1(1). 12–25 DOI: <https://doi.org/10.51209/platform.1.11.2025.12-25> [in Ukrainian].

6. Osnovy akompanementu: navchalno-metodychnyi posibnyk/ ukladach S. M. Burkalo (2016). [Fundamentals of Accompaniment: A Teaching Guide / Compiled by S. M. Burkalo]. Mukachevo, MDU. 53 [in Ukrainian].
7. Ponomarenko O. M. (2024) Aranzhuvannia i yoho spetsyfika u roboti zi studentamy u klasi zahalnoho ta spetsializovanoho fortepiano [Arrangement and Its Specifics in Working with Students in General and Specialized Piano Classes.]. Materialy VIII naukovo-praktychnoi konferentsii «Ukraina. Yevropa. Svit. Istoriia ta imena u kulturno-mystetskykh refleksiakh». NMAU. 7, 236–239 DOI: <https://doi.org/10.31318/2786-8877.7.2024.331834> [in Ukrainian].
8. Skliarov O. D. (2019) Akompanement yak osoblyvyi vyd fortepiannoho mystetstva: stylova ta fakturna spetsyfika [Accompaniment as a Distinct Form of Piano Art: Stylistic and Textural Characteristics]. Scientific Journal «ScienceRise». 12 (65). 6–9 DOI: <https://doi.org/10.15587/2313-8416.2019.189482> [in Ukrainian].
9. Burton B. First Steps In Improvisation. Revised & Enlarged. A Quick Study Guide for Piano Grades 5/6-7 and Beyond... URL: https://www.academia.edu/104273409/First_Steps_in_Improvisation?email_work_card=view-paper (accessed 18 August 2026)
10. Grayson R. Improvising at the Keyboard. 2014. URL: <https://sites.oxy.edu/rgrayson/richard%20grayson%20improvisation%20handbook.pdf> (accessed 18 August 2026)
11. Kuhn T (2017). Rhythmic and melodic patterns to accompany popular songs using chord symbols and their piano arrangements. University of West Bohemia Pilsen
12. Kuo-Ying Lee (2022). The Historical Development and the Teaching Reform of Improvisational Piano Accompaniment in China's Higher Education. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. Vol. 653. Proceedings of the International Conference on Social Sciences and Humanities and Arts (SSHA 2022). 51–54
13. Menglan Li (2023). Research on the Teaching of Piano Accompaniment Arrangement Course in Colleges and Universities. *Curriculum and Teaching Methodology*. 6 (2). 35–39. Clausius Scientific Press DOI: <https://doi.org/10.23977/curtm.2023.060207>
14. Zheyuan Wei (2026). Research on Melodic Deconstruction and Artistic Re-creation of Piano Improvisational Accompaniment and its Practice in Basic Education. *Journal of Sociology and Education*. 2(2). DOI: <https://doi.org/10.63887/2026.2.2.57>

Дата першого надходження статті до видання: 01.09.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.09.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 16.10.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

